

LÆRERVEJLEDNING

TAL I BUTIKKEN

4.-6. KLASSE

Formål

At eleverne lærer om, hvordan man bruger matematik til at sælge varer og tjene penge inden for butiksverdenen, samt lærer at anvende de fire regningsarter og ræsonnement i forbindelse med hverdagsøkonomi.

At eleverne oplever, hvordan man driver en butik, og ser forskellige typer jobs, man kan have indenfor branchen.

Fag

Matematik

Indhold

I forløbet lærer eleverne om begreber, der relaterer sig til handel (fx købspris, salgspris, fortjeneste og rabat), og laver beregninger i forhold til forskellige hverdagssituationer i en butik og i hjemmet ved brug af regneark.

Tidsforbrug

Ca. 7 lektioner

Materialer

Materialet indeholder 8 elevark samt Butiksspillet.

Besøg

Klassen skal besøge en butik, hvor de bliver klogere på, hvordan matematik spiller en rolle, når man arbejder i en butik.

INDHOLD

Kort om forløbet.....	2
Undervisningsmaterialets opbygning	2
Forslag til lektionsplan	3
Oversigt over alle elevark	4
Virksomhedsbesøg	5
Fælles Mål	6
Arbejds miljø, overenskomster, forsikringer og lignende.....	7
Åben Virksomhed.....	7

Materialet er udviklet af
Thomas Maaløv, matematiklærer og -vejleder, og Torben Blankholm,
pensioneret matematiklærer, og DA Åben Virksomhed.
Materialet er revideret af DA Åben Virksomhed i 2023.

Kort om forløbet

I dette forløb lærer eleverne, hvordan den matematik, de lærer i klasseværelset, kommer i spil, når man driver en butik og sælger varer. De stifter bekendtskab med butiksbegreber som rabat, svind og mersalg, og de bliver trænet i regnestykker med købspris, salgspris og fortjeneste. De arbejder desuden med ræsonnement i forbindelse med opgaver om en kundes jagt på de gode tilbud.

Som en vigtig del af forløbet besøger eleverne en butik, hvor de bliver vist rundt i butikken og får en fornemmelse af, hvordan ordene fra matematiktimen bliver brugt. De møder også medarbejdere i butikken, der fortæller dem om, hvad deres job består i.

Eleverne skal som afslutning på forløbet udarbejde en præsentation, hvor de viser eksempler på butiksbegreberne og forklarer dem ved hjælp af billeder, de har taget i butikken.

Inden du går i gang med forløbet, er det en god idé at ringe til butikken, I vil besøge, og få fastlagt en dato for besøget. Når besøget nærmer sig, kan I tales ved og forventningsafstemme besøgets indhold. Læs mere under afsnittet Virksomhedsbesøg.

Undervisningsmaterialets opbygning

Forløbet har ni elevark med opgaver, du frit kan udvælge og plukke fra, så det passer til dig og din undervisning. Det er dog en forudsætning, at eleverne har forståelse af begreber, der anvendes inden for butiksverdenen.

Bagerst kan du se, hvilke Fælles Mål materialet bidrager til at opfylde.

Forslag til lektionsplan

Her er indsat et forslag til, hvordan forløbet kan gennemføres med de udarbejdede elevark.

Forløb	Elevark	Lektioner
Før virksomhedsbesøg	<ul style="list-style-type: none"> Hvad koster det? (elevark 1) Leksikon over ord i butikken (elevark 2) Priser og fortjenester (elevark 3) Købmand Larsens tilbud (elevark 4) Oles tilbudsjagt (elevark 5) Forberedelsen til besøg (elevark 6) 	Ca. 5 lektioner
Besøg på virksomhed	Se forslag til rammen for besøget længere nede. På besøg i butikken (se elevark 7)	Ca. 1 time og 30 min
Efter virksomhedsbesøg	<ul style="list-style-type: none"> Elevpræsentationer (elevark 8) Butiksspillet (elevark 9) 	Ca. 2 lektioner

På næste side finder du en gennemgang af alle elevarkene.

Oversigt over alle elevark

Elevark 1: Hvad koster det?
<p>Eleverne skal gætte på, hvad udvalgte varer koster.</p> <p>Først skriver de deres eget bud (<i>min pris</i>). Herefter forsøger de i par at blive enige om et bud (<i>vores pris</i>), og afslutningsvis sammenlignes buddene i plenum (<i>klassens pris</i>).</p> <p>Tal gerne med eleverne om prisdifferencer, hvordan man fastsætter priser og om, hvorfor der kan være dyre og billige udgaver af den samme vare.</p>
Elevark 2: Leksikon over ord i butikken
<p>Præsenter eleverne for nogle af de begreber, man bruger i en butik: fx købspris, salgspris, fortjeneste, svind, tilbud/rabat, konkurrencer, kampagner og mersalg.</p> <p>Eleverne skriver definitionerne ned på elevarket.</p>
Elevark 3: Priser og fortjenester
<p>Eleverne får oplyst butikkens fortjeneste på arket, og under salgsprisen skriver de den pris ind, klassen blev enige om på elevark 1. Herefter kan de regne købsprisen ud.</p> <p>Få repeteret, hvad fortjeneste betyder, og hvorfor salgspris og købspris er forskellige.</p>
Elevark 4: Købmand Larsens tilbud
<p>Eleverne skal lave beregninger ud fra en købmands tilbud og skal arbejde med begreberne købspris, salgspris, rabat og fortjeneste. Eleverne kan evt. lave opgaverne ved brug af regneark.</p>
Elevark 5: Oles tilbudsjagt
<p>Eleverne skal lave beregninger i en opgave, der sætter forskellige muligheder op overfor hinanden i forbindelse med en drengs indkøb. Eleverne kan evt. lave opgaverne ved brug af regneark.</p>
Elevark 6: Forberedelse til besøg
<p>Eleverne skal forberede spørgsmål, de vil stille til butiksrepræsentanten og aftale en rollefordeling i forbindelse med besøget.</p> <p>Medbring gerne arket på besøget, så eleverne kan huske deres spørgsmål.</p>
Elevark 7: På besøg i butikken
<p>Under besøget skal eleverne indsamle viden om tilbud, kampagner, konkurrencer, stille spørgsmål og tage billeder, som de skal præsentere, når de kommer tilbage på skolen.</p> <p>Medbring gerne arket på besøget, så eleverne kan skrive iagttagelser og svar ned.</p>
Elevark 8: Elevpræsentationer
<p>Eleverne skal arbejde i grupper og lave en præsentation med deres billeder og noter fra butikken.</p>
Elevark 9: Butiksspillet
<p>Som endelig afslutning på forløbet kan eleverne træne regnestykker med plus og minus via et brætspil. Del eleverne ind i grupper eller makkerpar. Eleverne skal starte med at klippe kortene med spørgsmålene ud og lægge dem i en bunke. Hver gruppe klipper ét sæt kort ud. Spillets regler står på elevarket. Som spillebrikker kan I f.eks. bruge centicubes.</p>

Virksomhedsbesøg

Som en del af forløbet skal klassen på besøg hos en butik, hvor de bl.a. lærer, hvordan man driver en butik og sælger varer.

Før besøget: Forventningsafstemning

Det er vigtigt, at du før besøget har forventningsafstemt med butikrepræsentanten, hvad der skal ske på besøget, og at du har fortalt vedkommende, hvad eleverne har arbejdet med forud for besøget. Det skaber de bedste forudsætninger for et godt besøg, hvor repræsentanten kan tale direkte ind i de ting, eleverne allerede har arbejdet med.

Under besøget: Program og tidsplan

Et besøg varer omkring 1,5 time. Det konkrete program aftaler du sammen med virksomhedsrepræsentanten – men herunder kan du se et forslag til indhold.

Butikken som arbejdsplads

Eleverne bliver klogere på butikken og på, hvor mange forskellige jobtyper der findes i butiksverdenen.

Rundvisning

Eleverne får en rundvisning i butikken. Snak med butikrepræsentanten om, hvilke ord eleverne har lært forud for besøget, så han/hun kan udpege og fortælle om dem. Eleverne stiller de spørgsmål, de har forberedt.

Aktivitet

Eleverne bliver sendt ud i butikken for at tage billeder af fx salgspriser, tilbud/kampagner, mersalg, konkurrencer osv. De skal bruge billederne til at udarbejde en præsentation, når de kommer hjem igen.

Efter besøget:

Efter butiksbesøget skal eleverne samle op på de ting, de har lært ved at lave en præsentation med de billeder, de tog i butikken (se elevark 8).

Fælles Mål

Undervisningsforløbet bidrager til følgende mål i **matematik** efter 6. klassetrin:

Kompetenceområder og kompetencemål	Færdigheds-/vidensområder og mål
Matematiske kompetencer Eleven kan handle med overblik i sammensatte situationer med matematik.	Modellering
	Ræsonnement og tankegang
Tal og algebra Eleven kan anvende modeller med stigende abstraktionsgrad.	Regnestrategier

Uddannelse og job i indskolingen

Undervisningsforløbet bidrager til følgende mål i **Uddannelse og job** på mellemtrinnet:

Kompetenceområder og -mål	Færdigheds-/vidensområder og mål	
Personlige valg Eleven kan beskrive sammenhænge mellem personlige mål og uddannelse og job	Mine muligheder	
	Eleven kan beskrive forskellige menneskers karriereforløb	Eleven har viden om variation af karriereforløb
	Fra uddannelse til job	
	Eleven kan beskrive sammenhæng mellem skolegang og senere uddannelse og job	Eleven har viden om krav i forskellige uddannelser og job
Fra uddannelse til job Eleven kan beskrive sammenhæng mellem uddannelser og job	Uddannelse og jobkendskab	
	Eleven kan beskrive uddannelser og job inden for brancherområder	Eleven har viden om uddannelser, job og brancher

Arbejdsmiljø, overenskomster, forsikringer og lignende

- Når undervisningen flyttes ud på en virksomhed, gælder der de samme regler for eleverne, som når de er på skolen – og det er skolen og lærerne, der har ansvaret for eleverne, når de er på virksomheden. Virksomhedsrepræsentanten hjælper læreren med at sikre, at eleverne kender reglerne på virksomheden, og at virksomhedsbesøget foregår sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt.
- At skolen har ansvaret i forbindelse med et virksomhedsbesøg, betyder i praksis, at det er læreren, der har ansvaret for eleverne og pligt til at føre tilsyn med eleverne, når de opholder sig på virksomheden. Hvis der indgår praktiske øvelser i forbindelse med virksomhedsbesøget, sørger læreren i samarbejde med virksomhedsrepræsentanten for, at eleverne får tilstrækkelig oplæring og instruktion i at udføre de praktiske øvelser sikkert og forsvarligt.
- Bemærk, at skolen og læreren har en skærpet tilsynsforpligtelse, når undervisningen foregår i lokaler og på steder, som rummer særlige risikomomenter, eller hvis der er givet særlige sikkerhedsforskrifter eller lignende.
- Læs vejledningen her: [Åben Skole - Virksomhedsbesøget](#).

Åben Virksomhed

I Åben Virksomhed udvikler vi i samarbejde med dygtige lærere gratis undervisningsmateriale til alle klassetrin – fra 1. klasse og helt op til 3. g – i alle de naturvidenskabelige og tekniske fag.

Alle forløb indeholder et besøg af eller på en lokal virksomhed, så eleverne ser, hvordan det, de lærer i klasseværelset, hver dag bliver brugt i praksis ude i erhvervslivet – til at skabe produkter og løsninger, der gavner det danske samfund og forbedrer menneskers liv.

Målet er at bidrage til at gøre de naturfaglige og tekniske fag levende og meningsfulde for flere elever – og dermed måske øge deres interesse for at arbejde med dem i fremtiden.

Har du spørgsmål eller kommentarer til materialet, så skriv endelig til os på kontakt@aabenvirksomhed.dk